of carrying out, observance of ethical norms, forms of fixing of results are being solved not unambiguously in the national criminal procedural legislation and the legislation of other countries, that needs deep research of inspection institute development, formation of scientific recommendations for improvement of legal rules, which Criminal procedural law of Ukraine contains, with taking into account the experience of other countries.

This institute of criminal procedure has attracted the attention of scholars and practitioners, but a number of issues related to the definition of types of examinations, regulatory grounds for their conduct and methods of recording the results, ensuring the right to privacy need further research and solution.

The authors state that the current Criminal procedural law of Ukraine has established two types of examination: investigative and medical. Attention is drawn to the fact that the following are not defined for medical examination: the regulatory basis for conducting, its goal, procedural document, in which the results are structured. It turns out that finding out the state of the human body (intoxication, exposure to drugs or other medications) requires appropriate research and cannot be solved by examination, even if it is called medical. In this case, an expert examination should be appointed to determine whether there are factual grounds for initiating an investigation and entering information about the offense in the Unified register of pre-trial investigations.

In the conclusions, given the urgency of the survey and the fact that it is kind of investigative review, also it is proposed to add instruction on the possibility of its holding in the Criminal procedural law of Ukraine before putting information in Unified register of pre-trial investigations, how it is done with scene review and group of people, concerning which the examination may be investigated, can be added an applicant and the person to whom the applicant refers directly as having committed a criminal offense.

Keywords: investigative actions, investigator, examination, review, medical examination grounds for examination.

DOI: 10.33766/2524-0323.93.145-153

УДК 343:415

Мовчан Р. О., доктор юридичних наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного і кримінального права Донецького національного університету імені Василя Стуса (м. Вінниця, Україна)

e-mail: romanmov1984@gmail.com

ORCID iD: <http://orcid.org/0000-0003-2074-8895>

ПРО ДЕЯКІ НЕДОЛІКИ СТАТТІ 158-3 КРИМІНАЛЬНОГО КОДЕКСУ УКРАЇНИ

Статтю присвячено критичному осмисленню положень нової ст. 158-3 Кримінального кодексу України, а також з'ясуванню її співвідношення з іншими положеннями чинного кримінального законодавства.

Встановлено, що прийнята в її остаточній та чинній на сьогодні редакції розглядувана кримінально-правова новела має численні недоліки як технічного, так і змістовного характеру. Запропоновано шляхи їхнього усунення, які направлені на підвищення ефективності механізму кримінально-правової протидії виборчим кримінальним правопорушенням.

Ключові слова: кримінальна відповідальність, виборчі кримінальні правопорушення, виборча документація, документація референдуму, фальсифікація, знищення.

Постановка проблеми. 16 липня 2020 р. вітчизняними парламентаріями було прийнято Закон України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо вдосконалення виборчого законодавства» (далі – Закон від 16 липня 2020 р.). На думку ініціаторів відповідної законодавчої ініціативи, ухвалення цього Закону мало б сприяти спрощенню виборчого процесу, уніфікації норм Виборчого кодексу України (далі – ВКУ) та захисту виборчих прав громадян. І якщо досягнення умовно двох перших із трьох зазначених вище цілей вимагало удосконалення регулюючих норм виборчого законодавства, то захист виборчих прав громадян мав бути забезпечений за рахунок внесення змін до охоронних галузей права – адміністративного та кримінального. Зокрема, мова йде про те, що набрання чинності положеннями Закону від 16 липня 2020 р. призвело до, по-перше, істотного оновлення та викладення в нових редакціях буквально кожної з існуючих до цього в Кримінальному кодексі України (далі – ККУ) статей, присвячених регламентації відповідальності за так звані виборчі кримінальні правопорушення (далі – к. пр.) (статті 157–160), а по-друге, доповнення розділу V Особливої частини ККУ «Кримінальні правопорушення проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина» новою ст. 158-3 «Фальсифікація, підроблення, викрадення, пошкодження або знищення виборчої документації, документації референдуму, викрадення, пошкодження, приховування, знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки, списку виборців чи учасників референдуму». Включення до ККУ вказаної новели ставить перед кримінально-правовою наукою низку питань, починаючи з доцільності самого факту існування подібної заборони і закінчуючи конструюванням відповідної статті кримінального закону. Тож спробуємо відповісти на деякі із них.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика кримінальної відповідальності за виборчі к. пр. у доктрині України належить до числа активно досліджуваних. Помітним внеском у її розроблення є праці таких науковців, як: М. О. Акімов, П. П. Андрушко, О. М. Готін, В. В. Костицький, С. Я. Лихова, М. В. Мазур, М. І. Мельник, М. О. Мягков, В. П. Тихий, М. І. Хавронюк, А. О. Ясь та інших. Водночас (наскільки відомо автору), попри навіть, на перший погляд, очевидну неоднозначність деяких положень нової ст. 158-3 ККУ, через свою новизну вони ще не піддавалися фаховому обговоренню¹, зважаючи на що й було вирішено заповнити цю прогалину в наукових дослідженнях.

¹ Хоча й проведене на високому теоретичному рівні, але некритичне коментування, здійснене І. О. Зінченко та Є. В. Шевченком [1], до уваги не береться.

Чи не єдиною ж працею, у межах якої було проведене аналітичне дослідження деяких положень Закону від 16 липня 2020 р., є стаття Ж. В. Мандриченко під назвою «Відповідальність за перешкоджання здійсненню виборчого права» [2]. Однак у цій роботі, на що вказує і її назва, увага автора була зосереджена виключно на проблемах кримінальної відповідальності за перешкоджання здійсненню виборчого права (ст. 157 ККУ).

Формулювання цілей. З огляду на сказане, метою цієї статті є критичний аналіз ст. 158-3 КК та з'ясування співвідношення розглядуваної кримінально-правової новели з іншими положеннями чинного кримінального законодавства (системно-правова несуперечливість), за результатами чого мають бути виявлені вади останнього та запропоновані шляхи їхнього усунення.

Виклад основного матеріалу. Розпочати це дослідження хотілося б із проблеми формулювання назви ст. 158-3 КК, у якій міститься вказівка на такі форми вчинення відповідного к. пр., як: 1) фальсифікація, 2) підроблення, 3) викрадення, 4) пошкодження, 5) знищення та 6) приховування.

Передусім звертає на себе увагу той факт, що законодавцем як альтернативні діяння були виокремлені «фальсифікація» та «підроблення». І це при тому, що, звернувшись до тлумачення словників, ми можемо переконатися, що насправді ці терміни необхідно вважати синонімічними, адже «фальсифікація» означає: 1) *підроблення* чого-небудь; 2) *умисне викривлення* тих чи інших явищ, подій, фактів [3, с. 1527; 4, с. 479]. Власне, недоцільність паралельного спогадання про відповідні поняття побічно визнають і самі парламентарії, адже, на відміну від назви, у диспозиції жодної з частин аналізованої статті про «фальсифікацію» не згадується.

Однак важливіше те, що в ч. 1 ст. 158-3 КК було встановлено кримінальну відповідальність за такі дії, як підписання відповідних протоколів до остаточного їхнього заповнення або не на засіданні виборчої комісії, або комісії з референдуму. Як бачимо, ці дії не охоплюються жодним із понять, про які згадується в назві норми, адже саме собою підписання протоколу до остаточного його заповнення або не на засіданні комісії ще не свідчить про його підроблення (фальсифікацію), не кажучи вже про інші форми (знищення, викрадення тощо). Схожі за змістом зауваження на адресу законопроекту № 3485 від 18 травня 2020 р., який у підсумку набув статус Закону від 16 липня 2020 р., висловили і фахівці Головного науково-експертного управління Апарату Верховної Ради України (далі – ГНЕУ ВРУ). Зокрема, парламентські експерти зазначили, що, згідно з чинним виборчим законодавством, підписання протоколу про підрахунок голосів виборців на виборчій дільниці або протоколу про підсумки голосування відбувається після його остаточного заповнення (ч. 4 ст. 176, ч. 4 ст. 251 ВК). Відтак, резюмували спеціалісти, юридично некоректно вважати фальсифікацією виборчої документації підписання остаточно не заповненого протоколу, оскільки в подальшому до цього протоколу можуть бути внесені правдиві відомості.

Подібну неузгодженість ми можемо спостерігати і звернувшись до приписів ч.2 ст. 158-3 КК, у якій передбачено відповідальність не лише за «підробку» (як і за «включення завідомо недостовірних відомостей»), «використання» та «зберігання», а й за незаконне «виготовлення» виборчої документації або документації референдуму, яке не підпадає під ознаки жодного із вживаних у назві ст. 158-3 КК термінів. Виходить, що, формулюючи останню, законодавець просто «забув» вказати про відповідні дії, які описані в ч.1 та ч.2 досліджуваної норми...

Не врахували народні депутати України й того, що після доповнення КК ст. 158-3 з відповідною назвою обов'язкового корегування мала б зазнати і назва ст. 158-2 КК, адже, з огляду на неї (назву), може скластися враження, що в КК містяться відразу дві окремі статті, які передбачають відповідальність фактично за

ідентичні діяння (за винятком передбаченої у ст. 158-2 КК вказівки на «незаконний» характер дій) – знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму. Вважаю, що, з метою усунення будь-якого підґрунтя для дискусій із цього приводу, в назві ст. 158-2 КК необхідно або ж уточнити змістовні характеристики предмету к. пр., зокрема вказавши, що мова йде саме про знищення чи пошкодження виборчої документації або документації референдуму «в архівних установах або в Центральній виборчій комісії (далі – ЦВК) після проведення виборів або референдуму», або ж, задля уникнення дублювання назви та диспозиції норми, викласти відповідну назву в іншій редакції, наприклад, «незаконні дії з виборчою документацією чи документацією референдуму після проведення виборів або референдуму», «порушення строків зберігання виборчої документації чи документації референдуму після проведення виборів або референдуму» (чи щось на кшталт цього). Водночас автор цих рядків цілком свідомий того, що за умови реалізації подібних пропозицій назва ст. 158-2 КК буде більш громіздкою за існуючу. Однак, враховуючи зокрема й те, що назви інших статей, якими регламентована відповідальність за виборчі к. пр., також не можуть «похизуватися» бажаною лаконічністю, ця обставина не повинна стати на заваді удосконаленню законодавства, направленою на усунення згаданих дискусійних моментів.

Передбаченою первинною редакцією законопроекту від 18 травня 2020 р. ч.3 ст. 158-3 КК пропонувалося встановити уніфіковану відповідальність як за викрадення, пошкодження, приховування або знищення печатки виборчої комісії, комісії референдуму, виборчої скриньки з бюлетенями, списку виборців чи учасників референдуму або протоколу про підрахунок голосів виборців чи учасників референдуму, про підсумки голосування в межах відповідного виборчого округу на виборах чи референдумі, про результати виборів або референдуму, так і за аналогічні дії щодо виборчих бюлетенів, бюлетенів для голосування на референдумі (за винятком вчинення цих дій виборцем щодо свого виборчого бюлетеня). Паралельно розробники законопроекту ініціювали доповнення Кодексу України про адміністративні правопорушення (далі – КУпАП) новою ст. 212-23, у якій рекомендувалося встановити відповідальність за приховування або знищення виборцем, учасником референдуму свого виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі. Через це експерти ГНЕУ ВРУ резонно звертали увагу на те, що системне тлумачення вказаних норм дозволяє дійти висновку, що приховування або знищення бюлетеня для голосування на референдумі (у т. ч. вчинення відповідної дії учасником референдуму щодо свого бюлетеня для голосування на референдумі) одночасно буде підпадати й під ознаки складу адміністративного проступку, передбаченого ст. 212-23 КУпАП (у редакції проєкту), і під ознаки складу злочину, передбаченого ч.3 ст. 158-3 КК (у редакції проєкту).

Зважаючи на ці зауваження, задля уникнення потенційної колізійності зазначених норм, до другого читання вже була подана істотно оновлена редакція відповідного законопроекту, якою, що логічно, передбачалося виключення з кола суб'єктів викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі не лише виборців, які вчинили згадані дії щодо свого виборчого бюлетеня, а й учасників референдуму щодо бюлетеня для голосування на референдумі.

Однак, усунувши підґрунтя для зазначеної колізійності, розробники аналізованого Закону при цьому не подбали про належне відбиття цієї ініціативи в нормативному матеріалі. Ідеться про те, що відповідне уточнення кола суб'єктів аналізованого к. пр. було забезпечено не за рахунок удосконалення ст. 158-3, а в межах нової редакції ч.2 ст. 158-1 КК, до якої і була «перенесена» відповідальність не лише за передбачене первинною редакцією ст. 158-3 КК (згідно із законопроектом від 18 травня 2020 р.) пошкодження або знищення, а й за регламентовані чинною до ухвалення Закону від 16 липня 2020 р. ч.1 ст. 158-1 КК викрадення та приховування виборчого бюлетеня або бюлетеня для голосування на референдумі. Як виявилось, такий крок призвів до низки інших системних проблем, пов'язаних із співвідношенням не лише між новими ч.2 ст. 158-1 та ст. 158-3 КК, а й між окремими положеннями самої ст. 158-3 КК.

По-перше, виникає питання про доцільність існування й у так «заплутаній» системі норм про виборчі к. пр. двох окремих заборон, у яких передбачається відповідальність, з одного боку, за викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі (ч.2 ст. 158-1), а з іншого – за аналогічні дії щодо відповідних печаток, виборчих скриньок із бюлетенями, списків та протоколів (ч.3 ст. 158-3 КК).

По-друге, поставлене вище питання ще більше актуалізується з урахуванням того, що:

а) як виборчі бюлетені та бюлетені для голосування на референдумі (ч.2 ст. 158-1), так і відповідні протоколи та списки (ч.3 ст. 158-3 КК) охоплюються єдиними поняттями «виборча документація» та «документація референдуму», законодавчі дефініції яких наводяться вже в примітці... ст. 158-2 КК;

б) що важливіше, відповідальність за підробку, незаконне виготовлення, використання або зберігання предметів, указаних як у ч.2 ст. 158-1, так і в ч.3 ст. 158-3 КК, була уніфікована в межах єдиної ч.2 ст. 158-3 КК. Через це виникає інше логічне питання: чому законодавець диференціював відповідальність за викрадення, пошкодження, приховування або знищення різних видів виборчої документації та документації референдуму і водночас уніфікував відповідальність за підробку, незаконне виготовлення, використання або зберігання тих самих предметів?

По-третє, однак повне незрозуміння здійсненої диференціації виникає лише після порівняння санкцій відповідних кримінально-правових норм, ознайомившись із якими, ми можемо побачити, що за вчинення некваліфікованого викрадення, пошкодження, приховування або знищення виборчого бюлетеня, бюлетеня для голосування на референдумі як найбільш суворе передбачене покарання у виді позбавлення волі на строк до 2 років (найменш суворе – штраф від 200 до 400 НМДГ) (ч.2 ст. 158-1 КК), тоді як аналогічні некваліфіковані дії, але вже вчинені щодо відповідних печаток, виборчих скриньок з бюлетенями, списків та протоколів, караються єдиним безальтернативним основним покаранням у виді позбавлення волі на строк від 5 до 7 років (ч.3 ст. 158-3 КК).

Таким чином, на сьогодні склалася, вибачте, відверто абсурдна й така, що не піддається жодному логічному поясненню, ситуація, коли, наприклад, за викрадення чи пошкодження виборчих бюлетенів (скажімо, кількох десятків) може бути

призначено покарання у виді штрафу в розмірі 3 400 грн, одночасно як за приховування протоколу про підрахунок голосів, навіть якщо воно не призвело до неможливості встановлення підсумків голосування або інших наслідків, передбачених у ч.4 ст. 158-3 КК, особа може бути позбавлена волі аж на 7 років та обов'язково буде позбавлена права обіймати певні посади або займатися певною діяльністю на 5 років. І це, ще раз зауважу, стосується предметів, по-перше, більшість із яких об'єднані законодавцем єдиними універсальними поняттями «виборча документація» та «документація референдуму», де не міститься жодної градації щодо, так би мовити, їхньої важливості; а по-друге, викрадення, пошкодження, приховування або знищення яких, очевидно, є приблизно рівним за ступенем суспільної небезпеки і в жодному разі не вимагає встановлення за них діаметрально протилежних за ступенем своєї суворості покарань (згідно зі встановленою ст. 51 КК градацією).

Завершуючи висвітлення розглядуваної проблематики, хотілося б пригадати й згадані вище викладені в примітці ст. 158-2 КК нормативні визначення понять «виборча документація» та «документація референдуму». Зокрема, варто звернути увагу на те, що до останніх, серед іншого, включаються і *всі постанови, акти виборчих комісій, заяви та подання членів виборчої комісії, суб'єктів виборчого процесу, інші документи, що приймаються (складаються) виборчими комісіями та/або подаються до виборчих комісій під час виборчого процесу та підлягають зберіганню після проведення виборів у державних архівних установах або в ЦВК, а так само відповідна документація референдуму*. Однак притому, незважаючи на яскраво виражене прагнення законодавця якомога детальніше та суворіше регламентувати відповідальність за будь-які протиправні дії з виборчою документацією та документацією референдуму, нормами розділу V Особливої частини КК за вчинене під час проведення виборів або референдуму викрадення, пошкодження, приховування або знищення саме цих документів жодної відповідальності не передбачено, адже:

- у ч.2 ст. 158-1 КК встановлена відповідальність за відповідні дії лише щодо виборчих бюлетенів і бюлетенів для голосування на референдумі;

- у ч.3 ст. 158-3 КК – лише щодо відповідних печаток, виборчих скриньок з бюлетенями, списків та протоколів;

- а в ст. 158-2 КК – за знищення або пошкодження виборчої документації або документації референдуму, але лише в архівних установах або в ЦВК і лише після проведення виборів або референдуму.

Через це виникає подібна, та не менш парадоксальна, аніж описана вище, ситуація, коли ч.2 ст. 158-3 КК передбачає уніфіковану відповідальність за підробку, незаконне виготовлення, використання або зберігання будь-якої незаконно виготовленої чи піддробленої виборчої документації або документації референдуму, тоді як викрадення, пошкодження, приховування або знищення такої документації залежно від її різновидів:

- 1) карається двома окремими нормами (ч.2 ст. 158-1 та ч.3 ст. 158-3 КК), у яких передбачено покарання, які перебувають «на різних полюсах» передбаченої ст. 51 КК суворості;

- 2) або ж взагалі має каратися лише за ст. 357 КК (покарання – штраф до 50 НМДГ), якщо ці дії вчинені під час проведення виборів або референдуму щодо

постанов, актів виборчих комісій, заяв та подань членів виборчої комісії, суб'єктів виборчого процесу тощо, при тому що їхнє знищення або пошкодження, але вже вчинене в архівних установах або в ЦВК після проведення виборів або референдуму, карається за ст. 158-2 КК.

З іншого боку, у передбачених приміткою ст. 158-2 КК визначеннях виборчої документації та документації референдуму справді вказується лише на різні види відповідної документації і при цьому взагалі не згадується про зазначені в ч.3 ст. 158-3 КК виборчі скриньки та, що важливіше, печатки. Такий крок є цілком логічним, адже останні немає підстав ототожнювати з документацією, з урахуванням чого в загальній ст. 358 КК окремо вказується на документи та печатки (як і штампи та бланки). Однак пригадаємо, що, на відміну від тієї-таки ст. 358, у ч.2 ст. 158-3 КК, ідеться про підробку, незаконне виготовлення, використання або зберігання лише виборчої документації і, як і в примітці ст. 158-2 КК, нічого не сказано про виборчі скриньки та печатки. Виходить, що аналогічні дії з останніми відповідальності за нормами розділу V Особливої частини КК також не тягнуть, при тому що, як ми пам'ятаємо, за їхнє викрадення, пошкодження, приховування або знищення (ч.3 ст. 158-3 КК) передбачено основне безальтернативне покарання у виді позбавлення волі на строк від 5 до 7 років.

Висновки. За результатами проведеного аналізу можна констатувати, що, ухвалюючи рішення про удосконалення кримінальної відповідальності за розглядувані виборчі делікти, вітчизняні парламентарі не подбали про належне відбиття цієї ініціативи в нормативному матеріалі. Як наслідок, прийнята в її остаточній та чинній на сьогодні редакції ст. 158-3 КК має численні та подекуди кричущі недоліки як технічного, так і змістовного характеру, які мають бути якнайшвидше усунуті в законодавчому порядку. Зокрема, аби сподіватися на підвищення ефективності механізму кримінально-правової протидії виборчим к. пр., народним депутатам України передусім варто сфокусувати свою увагу на:

- 1) узгодженні назви та змісту ст. 158-3 КК;
- 2) усуненні невинновато широкої диференціації в оцінці передбачених не лише ст. 158-3 КК, а й іншими нормами кримінального законодавства, проявів викрадення, пошкодження, приховування або знищення окремих різновидів виборчої документації та документації референдуму, а також інших предметів, про які йдеться в розглядуваній законодавчій новелі;
- 3) ліквідації зазначених у цій роботі прогалин (з урахуванням наявності статей 357 та 358 КК, можна сказати, часткових прогалин, або ж невідповідностей), зокрема щодо кримінально-правової оцінки підробки, незаконного виготовлення, використання або зберігання виборчих скринь та печаток, а також вчинених під час виборів або референдуму викрадення, пошкодження, приховування або знищення постанов, актів виборчих комісій, заяв та подань членів виборчої комісії, суб'єктів виборчого процесу тощо;
- 4) корегуванні назви ст. 158-2 КК.

Звичайно, аналізована проблематика не вичерпується висвітленими вище питаннями. До перспективних напрямів наукових розвідок у цій сфері можуть бути віднесені такі проблеми, як: обґрунтованість обмеження потенційної сфери застосування заохочувальної норми, передбаченої ч. 5 ст. 158-3 КК, лише діями, про

якій йдеться в ч. 1 цієї заборони; доцільність визначення у КК понять, які за своїм характером не є кримінально-правовими (виборча документація, документація референдуму); удосконалення конструювання кваліфікованого складу відповідного к. пр.; розроблення науково обґрунтованих санкцій, які адекватно відображатимуть ступінь суспільної небезпеки описуваних у ст. 158-3 КК діянь тощо. Зазначені питання мають бути вирішені в процесі подальших досліджень.

Використані джерела:

1. Зінченко І. О., Шевченко Є. В. Лекція за темою: «Загальна характеристика кримінальних правопорушень проти виборчих, трудових та інших особистих прав і свобод людини і громадянина (статті 157–184 КК). Кримінальні правопорушення проти виборчих прав громадян. *Вісник Асоціації кримінального права України*. 2020. № 2. С. 366–406.
2. Мандриченко Ж. В. Відповідальність за перешкоджання здійсненню виборчого права. *Право і суспільство*. 2020. № 5. С. 165–170.
3. Великий тлумачний словник сучасної української мови / уклад. і голов. ред. В. Т. Бусел. Вид. 2-ге. Київ; Ірпінь : ВТФ «Перун», 2005. 1728 с.
4. Караванський С. Практичний словник синонімів української мови. 4-те вид., опрацьоване і доповн. Львів : БаК, 2012. 536 с.

References:

1. Zinchenko, I. O., Shevchenko, Ye. V. (2020). Lektsiia za temoiu: «Zahalna kharakterystyka kryminalnykh pravoporushen proty vyborchykh, trudovykh ta inshykh osobystykh prav i svobod liudyny i hromadianyna (statti 157–184 KK). Kryminalni pravoporushennia proty vyborchykh prav hromadian. *Visnyk Asotsiatsii kryminalnoho prava Ukrainy – Bulletin of the Association of Criminal Law of Ukraine*, 2, 366–406. [in Ukrainian].
2. Mandrychenko, Zh. V. (2020). Vidpovidalnist za pereshkodzhannia zdiisnenniu vyborchoho prava. *Pravo i suspilstvo – Law and society*, 5, 165–170. [in Ukrainian].
3. Busel, V. T. (2005). Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy. Vyd. 2-he. Kyiv; Irpin : VTF «Perun» [in Ukrainian].
4. Karavanskyi, S. (2012). Praktychnyi slovnyk synonimiv ukrainskoi movy. 4-te vyd., opratsovane i dopovn. Lviv : BaK [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редколегії 15.02.2021

Мовчан Р. А., доктор юридических наук, доцент, доцент кафедри конституційного, міжнародного та уголовного права Донецького національного університету імені Василя Стуса (г. Вінниця, Україна)

О НЕКОТОРЫХ НЕДОЧЁТАХ СТАТЬИ 158-3 УГОЛОВНОГО КОДЕКСА УКРАИНЫ

Статья посвящена критическому осмыслению положений новой ст. 158-3 Уголовного кодекса Украины, а также выяснению ее соотношения с другими положениями действующего уголовного законодательства.

Установлено, что принятая в её окончательной и действующей на сегодня редакции рассматриваемая уголовно-правовая новелла имеет многочисленные недочёты как

технического, так и содержательного характера. Предложены пути устранения указанных недостатков, направленные на повышение эффективности механизма уголовно-правового противодействия избирательным уголовным правонарушением.

Ключевые слова: уголовная ответственность, избирательные уголовные правонарушения, избирательная документация, документация референдума, фальсификация, уничтожение.

Movchan R., Doctor of Law, Associate Professor, associate professor of the department of constitutional, international and criminal law at Donetsk National University named after Vasyl Stus (Vinnitsa, Ukraine)

ON SOME DEFECTS OF ARTICLE 158-3 OF THE CRIMINAL CODE OF UKRAINE

The article is devoted to a critical understanding of the provisions of the new Art. 158-3 of the Criminal Code of Ukraine, as well as clarifying its relationship with other provisions of the current criminal legislation. It has been established that the criminal law novel under consideration, adopted in its final and current version, has numerous shortcomings, both technical and substantive.

In particular, it is pointed out that the title and content of Art. 158-3 of the Criminal Code of Ukraine. In addition, the unjustifiably wide differentiation in the assessment of not only Art. 158-3 of the Criminal Code of Ukraine, but also other norms of domestic criminal law, manifestations of abduction, damage, concealment or destruction of certain types of electoral documentation and referendum documentation, which led to the fact that the performance of these actions in relation to ballots and ballots for voting in a referendum is punished with a fine, and in relation to other types of electoral documentation and documentation for voting in a referendum - imprisonment for up to seven years. Also, some legislative gaps were identified, in particular, regarding the criminal-legal assessment of counterfeiting, illegal manufacture, use or storage of ballot boxes and seals, as well as kidnapping, damage, concealment or destruction of resolutions, acts of election commissions, statements, etc., committed during elections or a referendum. representations of members of the election commission, subjects of the electoral process.

The ways of eliminating the indicated shortcomings, aimed at increasing the efficiency of the mechanism of criminal-legal counteraction to selective criminal offenses, are proposed. The promising directions of scientific research in the relevant field are indicated.

Keywords: criminal liability, electoral criminal offenses, electoral documentation, referendum documentation, falsification, destruction.